



## KTE-notat 56/2008

Til:	Olje- og energidepartementet		Middelthuns gate 29
Fra:	Nils Henrik Johnson	Sign.: <i>Nils Henrik Johnson</i>	Postboks 5091 Majorstua 0301 OSLO
Ansvarlig:	Arne Olsen	Sign.: <i>Arne Olsen</i>	Telefon: 22 95 95 95 Telefaks: 22 95 90 00
Dato:	15 DES 2008		E-post: nve@nve.no Internett: www.nve.no
Vår ref.:	NVE 20070408049		Org. nr.: NO 970 205 039 MVA
Arkiv:	511		Bankkonto: 7694 05 08971
Kopi:	Havsul II AS og klagerne		

### Havsul II AS – Havsul II vindkraftverk i Giske og Haram kommuner og 420 kV kraftoverføring fra vindkraftverket til Ørskog transformatorstasjon i Ørskog kommune, Møre og Romsdal fylke - Sammenfatning og vurdering av klager på NVEs avslag på konsesjonssøknad

#### Innhold

1 KONKLUSJON .....	1
2 INNLEDNING .....	2
3 SAMMENFATNING AV INNKOMNE KLAGER .....	2
4 NVES VURDERING AV INNKOMNE KLAGER .....	4
4.1 BETYDNING FOR KRAFTFORSYNINGEN .....	4
4.2 BETYDNING FOR LOKAL OG REGIONAL VERDISKAPING .....	4
4.3 FUGL .....	4
4.4 REDUSERT UTBYGGING .....	5
4.5 ANDRE FORHOLD .....	5
5 NVES OPPSUMMERING .....	5

#### 1 Konklusjon

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) fattet den 24.6.2008 vedtak om å avslå konsesjonssøknaden fra Havsul II AS om å bygge og drive Havsul II offshore vindkraftverk i Giske og Haram kommuner og en 420 kV kraftoverføring fra vindkraftverket til Ørskog transformatorstasjon i Ørskog kommune, Møre og Romsdal fylke. NVE har mottatt to klager på vedtaket. NVE kan ikke se at det er fremkommet nye vesentlige forhold i klagen som gjør at NVE vil omgjøre eller oppheve sitt vedtak av 24.6.2008.

## 2 Innledning

NVE fattet den 24.6.2008 vedtak om å avslå konsesjonssøknaden fra Havsul II AS om å bygge og drive Havsul II offshore vindkraftverk på inntil 800 MW og en 420 kV kraftoverføring fra vindkraftverket til Ørskog transformatorstasjon i Ørskog kommune, Møre og Romsdal fylke.

Konsesjonsbehandling etter energiloven er en avveining mellom tekniske og økonomiske forhold og miljøvirkninger i vid forstand. Dersom et omsøkt anlegg ansees å være til større fordel for samfunnet enn ulempe, kan det meddeles konsesjon etter energiloven. I konsesjonsbehandlingen må mange forhold veises opp mot hverandre. Alle vesentlige forhold som kommer frem gjennom konsesjonsprosessen vurderes og tas hensyn til ved skjønnsutøvelsen.

Følgende har påklaget NVEs vedtak vedrørende Havsul II vindkraftverk:

- Havsul II AS
- Haram kommune

I dette notatet har NVE sammenfattet klagen, og kommentert de vesentligste klagegrunnene som er fremsatt. NVE viser til KTE-notat 26/2008 Bakgrunn for vedtak av 24.6.2008 for oppsummering av saksbehandlingsprosessen, sammenfatning av innkomne merknader og NVEs vurderinger av det planlagte prosjektet.

## 3 Sammenfatning av innkomne klager

**Havsul II AS** skriver i klage av 11.7.2008 at enkelte overordnede syn etter deres mening ikke er vektlagt tungt nok i konsesjonsbeslutningen. Dette gjelder først og fremst vindkraftverkets produksjonskapasitet og den spesielle kraftsituasjonen i Møre og Romsdal, som etter Havsul II AS sin oppfatning tilsier at konsesjonsspørsmålet bør undergis en prinsipiell vurdering basert på overordnede politiske hensyn. Havsul II AS viser til at det er bred politisk enighet om å satse på fornybar energi og at Energirådet har konkludert med at Norge bør ha 3-5 offshore vindkraftverk innen 2020. Havsul II AS viser til at Havsul II er ett av meget få realiserbare offshore vindkraftverk de neste 10-15 årene. Endelig mener klager at NVE ikke har vurdert muligheten for å redusere anlegget for eksempel til den delen som ligger i Haram kommune. Det vises til at Haram kommune har sagt ja til Havsul II og også har besluttet å påklage NVEs vedtak. Et redusert prosjekt på 400 MW vil i følge klager redusere de negative konsekvensene i vesentlig grad, men fremdeles være et betydelig kraftprosjekt.

I sin videre begrunnelse for klagen viser Havsul II til prognoser for energisituasjonen i Møre og Romsdal, at reservekraftverkene må kjøres oftere og lenger dersom det ikke blir etablert mer produksjon i fylket, og at Havsul II kan bygges ut fleksibelt i moduler av 200 MW. Det vises også til Statnetts uttalelser til Havsulprosjektene som tilsier at mer enn konsesjonsgitte Havsul I bør bygges ut.

Havsul II AS viser til NVEs vurderinger av visuelle virkninger og påpeker at dersom anlegget reduseres til 400 MW i Haram kommune vil den visuelle effekten bli vesentlig redusert. Det vises til vedlegg.

Når det gjelder fugl viser Havsul II AS til konklusjoner fra det danske overvåkingsprogrammet for Horns Rev og Nysted og mener at konklusjonene herfra om at fugl generelt unngår vindkraftverk må kunne overføres også til vindkraftverk i Norge. Havsul II fremhever at mulige negative virkninger for fugl vil bli redusert betydelig dersom planområdet reduseres, blant annet i forhold til de to viktige fugleområdene Storholmen og Erkna.

Avslutningsvis peker Havsul II AS på at deltakerne i selskapet Tafjord Kraftproduksjon og Vestavind Kraft er industrielle aktører med forankring i regionen og dokumentert gjennomføringsevne for utbygging av fornybar energi.

**Haram kommune** påklager i brev av 15.7.08 vedtakene om å gi konsesjon til Haram Kraft AS og Tafjord Kraftnett og vedtaket om avslag av søknaden for Havsul II offshore vindkraftverk.

Det påpekes at vedtakene fra NVE er i strid med kommunens holdninger til tiltakene. Haram kommune har i kommunestyret vedtatt å gå imot Haram vindkraftverk med 26 mot 10 stemmer og ga støtte til utbygging av Havsul II med 19 mot 18 stemmer.

Haram kommune konstaterer i klagen at NVE har valgt å gå imot de lokale folkevalgte og synes dette er uvanlig ut fra opplysninger som er gitt i behandlingsprosessen. Kommunen mener konsesjonsbehandlingen og argumentasjonen i sakene ikke er konsistent og inneholder mangler som bør prøves av departement/regjering. Kommunen peker særlig på NVE sine vurderinger av de samfunnsmessige og økonomiske virkningene av tiltakene, der det etter kommunens mening er relevant å vise til de vurderinger som er gjort for Havsul I-prosjektet, der NVE ga konsesjon.

Haram kommune presiserer at klagen for Havsul II kun gjelder den delen av vindkraftverket som ligger i Haram kommune, og viser til at et slikt anlegg vil gi betydelig positiv effekt til produksjon av fornybar energi.

Kommunen peker på at mens NVE vektlegger at Haram vindkraftverk er ment å gi et positivt bidrag til den regionale kraftbalansen, samt noen virkninger på sysselsetting og lokaløkonomi, så synes dette å være fraværende vurderinger for Havsul II. Kommunen påpeker at samfunnsmessige og økonomiske ringvirkningene av utbygging av Havsul II ikke kommer tilstrekkelig frem i vurderingene i bakgrunnsnotatet for konsesjonsavgjørelsen. Haram kommune viser til vurderinger av kommunal økonomi og sysselsetting gjort for Havsul I og synes det er underlig at disse vurderingene ikke er gjort for Havsul II. Haram kommune viser videre til den at det lokalt er interesse fra industri og næringsliv for å satse på havbasert vindkraft, og nytteverdien av dette ikke er tilstrekkelig vurdert.

Kommunen oppfatter NVEs vurdering dit hen at en legger opp til å avvente ytterligere utbygging av vindkraftverk til havs til det er høstet erfaring gjennom Havsul I, men mener at vedtaket er å se på som et endelig avslag for etablering av storskala vindkraft i området. Haram kommune mener dette fremstår selvmotsigende og gir ingen logikk.

Haram kommune viser også til at kommunen har sagt ja til utbygging av landanlegg for overføring av energien. Dette er i seg selv store inngrep i naturen. Kommunen er av den oppfatning at nettopp Havsul II, kombinert med sterkt overføringsnett fra Sogn og Fjordane vil sikre forsyningen til Sunnmøre.

Haram kommune sier avslutningsvis at avgjørelsen om å klage på NVEs vedtak er en klar markering av de lokale folkevalgte sin vilje. Kommunen ser tiltakene i sammenheng og begrunner dette gjennom tre perspektiv;

- Dersom konsesjonsvedtaket skal begrunnes ut fra begrensning av visuelle virkninger er Haram kommune klar på at Havsul II offshore vindkraftverk må velges foran Haram vindkraftverk.
- Havsul II sitt bidrag til å sikre framtidig balanse i den regionale/nasjonale kraftregnskapet.
- Lokale/regionale samfunnsmessige virkninger på offentlig økonomi, sysselsetting og det industrielle perspektivet på framtidens vindkraftproduksjon til havs.

Haram kommune vil sterk oppfordre Olje- og energidepartementet om å kritisk gå gjennom premissene for NVE sine konklusjoner i de to sakene som omhandler konsesjoner i kommunen.

#### **4 NVEs vurdering av innkomne klager**

NVE har mottatt to klager vedrørende konsesjonsvedtak for Havsul II vindkraftverk; en klage fra tiltakshaver og en klage fra en av de to kommunene der vindkraftverket er planlagt.

NVE kommenterer de anførte klagegrunnene tematisk. NVE har kommentert de forhold som er vurdert til å ha betydning for klagebehandlingen.

NVE presiserer at klagen fra Haram kommune vedrørende Haram vindkraftverk blir behandlet som egen sak.

##### **4.1 Betydning for kraftforsyningen**

Begge klagerne mener at NVE i sine vurderinger ikke har lagt tilstrekkelig vekt på betydningen av å få inn ny kraft i regionen. De mener dette må tillegges større vekt enn det som NVE har gjort, og dermed føre til et positivt vedtak for Havsul II

NVE har i sine vurderinger av alle omsøkte vindkraftverk, både på land og til havs i Møre og Romsdal lagt til grunn at Midt-Norge og Møre og Romsdal fylke spesielt har en bekymringsfull kraftsituasjon og at det er behov for både ny kraft og forsterkning av overføringsnettet inn mot regionen. NVE har også i notatet Bakgrunn for vedtak pekt på at Havsul II vil gi et betydelig bidrag i så måte.

Begrunnelsen for å avslå konsesjonssøknaden for Havsul II er begrunnet i en helhetlig vurdering av fordeler og ulemper ved tiltaket. For Havsul II har NVE vurdert at nytten av prosjektet, herunder ny fornybar kraftproduksjon i Møre og Romsdal, ikke oppveier ulempene knyttet til blant annet miljøvirkninger. Denne avgjørelsen er også basert på en helhetlig vurdering av flere omsøkte vindkraftverk i samme området (Haram vindkraftverk og Havsul I og II). Dette er nærmere beskrevet i notatet Bakgrunn for vedtak av 24.6.2008.

##### **4.2 Betydning for lokal og regional verdiskaping**

Haram kommune mener at betydningen av Havsul II for lokal verdiskaping, ikke blir vektlagt like mye som i konsesjonsavgjørelsen for Havsul I. Havsul II AS peker i sin klage på at det bak selskapet Havsul II står lokale industrielle aktører som Tafjord Kraftproduksjon og Vestavind Kraft som vil sikre at en får en utbygging med forankring i regionen.

NVE har i sine vurderinger av Havsul-prosjektene lagt til grunn at alle prosjektene vil ha betydelige positive ringvirkninger. NVE har i sin gjennomgang av Havsul II i notatet Bakgrunn for vedtak av 24.6.2008 lagt vekt på å beskrive de hensyn og vurderinger som har ligget til grunn for beslutningen om å avslå konsesjonssøknaden. Det at lokale ringvirkninger ikke er omtalt like fylldig som for Havsul I betyr ikke at dette ikke er hensyntatt, kun at det er andre hensyn som har vært overveiende for beslutningen om å avslå konsesjonssøknaden.

##### **4.3 Fugl**

Havsul II AS peker i sin klage på at undersøkelser fra utlandet, blant annet Danmark viser at fugl unngår vindkraftverk til havs og at disse dermed ikke representerer et vesentlig problem.

NVE er godt kjent med danske og andre undersøkelser vedrørende vindkraft til havs. Imidlertid er havbasert vindkraft under norske forhold noe nytt og det er dermed en del usikkerhetsfaktorer knyttet til virkninger av å etablere vindkraft til havs i Norge. NVE har i Havsul-prosjektene i Møre og Romsdal valgt å legge betydelig vekt på uttalelsene fra fagmyndigheter som Direktoratet for naturforvaltning og areal- og miljøavdelingen i Møre og Romsdal fylke som anbefaler at en skaffer erfaring med havbasert vindkraft i dette området før det gis tillatelser til ytterligere etableringer. Dette er en av årsakene til at en nå har valgt å gi konsesjon til kun ett havbasert vindkraftverk i Møre og Romsdal nå.

#### **4.4 Redusert utbygging**

Begge klagerne legger til grunn at en redusert utbygging lokalisert til Haram kommune vil gi betydelige reduserte ulemper og viser til at dette ikke har vært vurdert av NVE i konsesjonsbehandlingen.

Et redusert utbyggingsalternativ på 400 MW lokalisert til Haram kommune, slik klagerne peker på, er ikke eksplisitt vurdert i notatet Bakgrunn for vedtak av 24.6.2008. Årsaken til dette er NVEs samlede vurdering av omsøkte vindkraftverk i Møre og Romsdal, der NVE har lagt til grunn at Haram vindkraftverk kan gis konsesjon og at en bør avvente utbygging av flere havbaserte vindkraftverk i regionen til en har høstet konkrete erfaringer.

Det er imidlertid ingen tvil om at et redusert Havsul II lokalisert til Haram kommune vil gi vesentlig reduserte miljømessige ulemper. Først og fremst er dette knyttet til visuelle virkninger, slik det er dokumentert i vedlegget til klagen fra Havsul II AS. Videre vil en lokalisering kun i Haram kommune gjøre at en unngår viktige fugleområder som Erkna og Storholmen, som er innlemmet i forslag til verneplan for hekkende sjøfugl i Møre og Romsdal. En etablering av et 400 MW anlegg vil med de opplysninger NVE besitter fremdeles kreve en 420 kV kraftoverføring til Ørskog i tråd med søknaden. NVE konstaterer at Haram kommune mener at et Havsul II lokalisert til Haram kommune visuelt er å foretrekke fremfor Haram vindkraftverk lokalisert til Haramsøy, og at kommunen i sin klage påpeker at de har akseptert kraftledningen mot Ørskog slik den er omsøkt.

#### **4.5 Andre forhold**

NVE konstaterer at fylkesutvalget i Møre og Romsdal fylke i vedtak av 30.10.2008 har endret oppfatning av Havsul II og går inn for en redusert utbygging på 400 MW lokalisert til Haram kommune begrunnet i den anstrengte kraftsituasjonen i fylket.

NVE konstaterer videre at Naturvernforbundet i Møre og Romsdal og Møre og Romsdal Natur og Ungdom i brev av 23.9.2008 til Olje- og energidepartementet og NVE støtter vedtakene som ble fattet 24.6.2008 for vindkraftverk i Møre og Romsdal.

### **5 NVEs oppsummering**

NVE fattet den 24.6.2008 vedtak om å avslå konsesjonssøknaden til Havsul II AS om å bygge og drive Havsul II offshore vindkraftverk i Giske og Haram kommuner og en 420 kV kraftoverføring fra vindkraftverket til Ørskog transformatorstasjon i Ørskog kommune, Møre og Romsdal fylke. NVE kan ikke se at det er fremkommet nye vesentlige forhold i klagen som gjør at NVE vil omgjøre eller oppheve sitt vedtak av 24.6.2008. NVE ser at et redusert utbyggingsalternativ vil redusere de negative virkninger i forhold til omsøkt løsning for de fleste vurderingstema og spesielt når det gjelder visuelle virkninger og også virkninger for fugl og fiskeri og havbruksinteressene som har vært viktige hensyn i

konsesjonsbehandlingen. NVE legger etter en helhetlig og samlet vurdering imidlertid fortsatt til grunn at en bør avvente utbygging av flere havbaserte vindkraftverk i Møre og Romsdal til en har høstet konkrete erfaringer og viser til at det er gitt konsesjon for Havsul I i Sandøy kommune.